

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**KINESKO TRADICIONALNO SHUI MO SLIKARSTVO KAO
POTICAJ ZA VLASTITA LIKOVNA OSTVARENJA**

DORIA ANTICA TOPIĆ

Zagreb, rujan 2018.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

ZAVRŠNI RAD

**KINESKO TRADICIONALNO SHUI MO SLIKARSTVO KAO
POTICAJ ZA VLASTITA LIKOVNA OSTVARENJA**

Doc. Art Helena Schultheis Edgeler

DORIA ANTICA TOPIĆ

003778/TM

Zagreb, rujan 2018.

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica:

Broj slika: 9

Članovi povjerenstva:

Predsjednik povjerenstva: Doc. Paulina Jazvić, ak. slik.

Član povjerenstva: doc. art. Helena Schultheis Edgeler

Član povjerenstva: Doc. dr. dr. sc. mag. dipl. ing. Iva Rezić, doc.

Zamjenik člana povjerenstva: Prof. likovne kulture Andrea Pavetić, red. prof. art.

Datum predaje završnog rada:

Datum obrane završnog rada:

SADRŽAJ

1. SAŽETAK

1.1. SUMMARY

2. UVOD

3. SHUI MO SLIKARSTVO

3.1. LITERATI

3.2. INSPIRACIJA

3.3. MATERIJAL I PRIBOR

3.4. PREDSTAVNICI

4. OSOBNA INSPIRACIJA

5. GUO PEI

5.1. BIOGRAFIJA

5.2. MET GALA

6. SHUI MO SLIKARSTVO I GUO PEI KAO MOTIVI ZA IZRADU LIKOVNIH RADOVA

7. ZAKLJUČAK

8. IZVORI

1. SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je kinesko *shui mo* slikarstvo čiji su predstavnici bili kineski intelektualci ili *literati*. To su bili ućeni ljudi koji nisu živjeli tradicionalan život, već su život podredili prirodi, glazbi, poeziji i kaligrafiji. Kao i njihov stil života, tako i stil slikanja nije bio tradicionalan. Oni su težili prikazu emocija svojim slikama, prikazu svoje duše, te su željeli da i promatrać kroz sliku osjeti ono što su i oni osjećali dok su je stvarali. Slikarstvo koje je bilo cijenjeno diljem Kine i dan danas uživa popularnost, kako u Kini, tako i u cijelome svijetu inspirirajući generacije novih umjetnika. Ovaj rad će vas upoznati i s kineskom *haute couture* dizajnericom Guo Pei koja je svjetsku slavu stekla 2015. godine na modnom događaju *Met Gali* čija je tema bila inspirirana Kinom. *Shui mo* slikarstvo je bila moja inspiracija da na svoj način likovno interpretiram rad Guo Pei.

Ključne riječi: Shui mo, kinesko slikarstvo, Literati, Guo Pei

1.1. SUMMARY

The subject of this thesis is the Chinese shui mo painting whose representatives were Chinese intellectuals or literati. These were learned people who did not live a traditional life, but their life was subordinated to nature, music, poetry and calligraphy. Like the lifestyle their style of painting was not traditional. They sought to show their emotions with their paintings, depicting their soul, and they wanted the observer through the picture to feel what they felt as painting it. The painting that has been appreciated all over China today is enjoying popularity, both in China and worldwide, inspiring generations of new artists. This work will introduce you to the Chinese haute couture designer Guo Pei, who gained worldwide glory in 2015 at the fashion event Met Gala whose theme was inspired by China. Shui mo painting was my inspiration to artically interpret the work of Guo Pei in my own way.

Key words: Shui mo, chinese painting, Literati, Guo Pei

2. UVOD

U Zapadnoj kulturi veoma poznat i često izučavan, pravac ekspresionizma u umjetnosti s početka XX. stoljeća, u vrijeme svoje pojave djelovao je kao svojevrsni presedan. Umjetnost je do tada imala svrhu prikazati autorovo okruženje, no s pojavom ekspresionizma naglasak je stavljen na autorovo unutrašnje stanje, njegove vlastite emocije i način na koje one oblikuju svijet oko njega. Ono što se u europskoj, odnosno zapadnoj umjetnosti dogodilo tek početkom prošlog stoljeća, na Istoku je dio umjetnosti već nekoliko stotina godina.

Kinesko *Shui mo* slikarstvo potječe iz VII., a doživljavalo je svoj vrhunac kroz XI. i XII. stoljeće. Najčešće slikano monokromatski, kombinacijom iznimno svijetlih i nježnih i izražajnih tamnih ploha, služilo je kao svojevrsan odraz unutarnjeg stanja umjetnika. Potezi koje danas nazivamo 'ekspresionističkima' glavno su obilježje ovog slikarstva. *Shui mo* slikarstvo danas se u Kini, kao jedna od srži kulturne tradicije te velike zemlje, iznimno cijeni. U zemlji koja je prošla kroz velike političke promjene u svojoj ne tako davnoj prošlosti, te u kojoj su neke tradicije odavno izgubljene ili zanemarene.

U suvremeno doba, kada se kreativnost pojedinaca sve više bazira na njihovoj etničkoj pozadini, u Kini, a odnedavno i u svijetu, se u stvaralačkom kontekstu posebno ističu osobe koje svojim radom ne podliježu potrebama mase, već stvaraju i kreiraju izražavanja radi.

Naglasak koji je posljednjih godina stavljen na osobne preference, izričaje i pozadine pojedinih stvaralaca polako nadjačava masovnu produkciju. Fokus se ponovno vraća na unutarnju inspiraciju i osobno polazište u izražavanju, baš poput ekspresionista u prošlosti, kako u likovnoj, tako i u filmskoj, glazbenoj i modnoj industriji.

3. SHUI MO SLIKARSTVO

3.1. LITERATI

Shui mo slikarstvo, koje se još naziva i *literati* slikarstvo, poteklo je iz Kine i na tradicionalnom kineskom znači "voda i tinta". Idealan spoj poezije, kaligrafije i slikarstva nastao je između sedmog i desetog stoljeća, najviše je jačalo za vremena dinastije Song kada je procvjetalo slikanje pejzaža. Jedna od najstarijih umjetničkih tradicija u svijetu koje su opstale sve do danas.

Slikari ovog pokreta nazivaju se *literati*, što znači intelektualac. Oni su imućni i educirani muškarci koji su svojevrijem odabrali slobodan život umjetnika umjesto službe državi. Provedeći svoje vrijeme u paviljonima vrtova igrajući šah, život su posvetili kaligrafiji, poeziji i slikarstvu, ne kao profesijama, već kao načinu osobnog izražavanja. Specijalizirali su slikanje crnim tušem, rijetko uključujući minimalnu količinu boje. Naglasak je bio na ideji da je stil kojim slikar vlada kistom zapravo odraz unutrašnjeg karaktera umjetnika. *Literati* su bili amateri koji su slikali elemente prirode, prenoseći ih kistom i tušem na rižin papir ili svilu uz pokušaj da prenesu i svoju unutarnju emociju. Slikali su u suradnji jedni s drugima te su tijekom neformalnih okupljanja jedni drugima pisali poeziju na radove.

Literati su bili dio "Južne škole", dok su obrazovani i učeni akademski umjetnici bili dio "Sjeverne škole". Mnogi su smatrali, a smatraju i danas, da su amaterske slike *literata* najviša forma umjetnosti u Kini.

3.2. INSPIRACIJA

Ljepota prirode igra veliku ulogu u azijskoj umjetnosti od najranijeg doba. Priroda se slavi duž cijele istočne Azije pretačući njenu ljepotu u književnost, glazbu i umjetnost. U Kini su pejzaži bili više od pukog i doslovnog precrtavanja na papir prirode koja se prostirala ispred njihovih očiju i papira. Pejzaži su bili izražavanje srca i uma, zato su se umjetnici ponekad povlačili u prirodu kako bi izravno upijali njenu ljepotu, inspiraciju i snagu. *Literati* su osjećali duhovnu povezanost s prirodom te su najčešće slikali bambuse, ptice, rijeke i planine. Vodeći inspiracijom, slikali su slobodnijim potezima kistova i bilo im je bitnije da se u slici osjeti emocija, a ne da je oku lijepa. Nakon slikanja na rad bi napisali pjesmu koja bi opisala njihovo stanje uma i emocije prenesene na sliku. To je promatraču dalo jedan sentimentalni dodir s umjetnikom tijekom njegovog procesa stvaranja.

Slika 1: Wen Zhengming, "*Huxi Thatched Cottage*"

3.3.MATERIJAL I PRIBOR

Literati su cijenili četiri važna predmeta za stvaranje svojih umjetničkih djela, a to su bili tinta, kist, papir i kamen za tintu. Cijenili su organske oblike jer je to bio aspekt njihovog postojanja i povezanosti s prirodom.

Tinta se izrađivala od borove čađe i vodotopljivog ljepila životinjskog porijekla koje se sušilo u obliku štapića. Takvi štapići nisu bili kvarljivi i mogli su se držati dugo vremena bez da im se smanji kvaliteta. Kada se tinta htjela koristiti za slikanje ili kaligrafiju, štapići bi se razmrvali na kamenu te bi se dodala voda. Na ovakav način su umjetnici mogli samovoljno odabrati gustoću, teksturu i ton tinte koju bi koristili za rad. Smjesa borove čađe i životinjskog ljepila mogla se modelirati u razne oblike pomoću kalupa koji su se razlikovali dizajnom i napisom. Nerijetko su se radili po specijalnoj narudžbi za poklone koji su bili dio kolekcionarske zbirke.

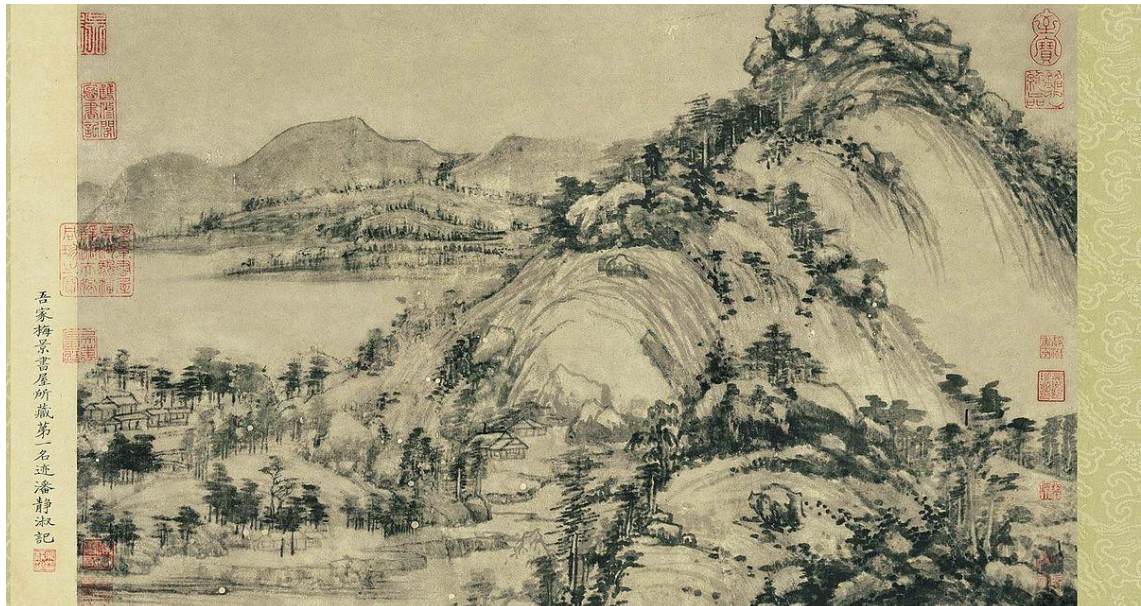
Kistovi su se izrađivali od dugačke dlake zeca, ovce ili konja te su bili jako cijenjani i držali su se u posebnim posudama. Te posude su bile izrađene od bambusa, porculana pa čak i jantara, oblikovane ili u formi u kakvoj su pronađene u prirodi. Takve posude su bile važan simbol uglađenosti umjetnika. One s ugraviranim pjesmama i pečatom majstora koji ih je izradio postale su visokocijenjene u kolekcionarskim zbirkama.

Kamen za tintu bio je najcjenjenija imovina. Kamen je imao spiritualno značenje jer su smatrali da je kamen utjelovljenje raja i zemlje te su najčešće imali ugraviranu pjesmu.

3.4. PREDSTAVNICI

HUANG GONGWANG

Huang je bio kineski umjetnik, rođen u trinaestom stoljeću u provinciji Jiangsu. Kao dijete izgubio je roditelje, nakon čega ga je pod svoje krilo uzeo Huang Le te mu promijenio ime u Huang Gongwang nakon što je uvidio koliko je bio talentiran. Bio je čudo od djeteta te je već s dvanaest godina učio postati majstorom znanja i vještine. Učitelj mu je bio Chao Meng-fu te je bio dio grupe zvane "Four Great Masters of the Yiin". Grupa je promijenila kinesko slikanje pejzaža. Huang je slikao na dva načina; jedan se fokusirao na ljubičastu tintu, a drugi na isključivo crnu. Smatrao je da slikati treba samo kada ste inspirirani što je bilo tipično razmišljanje *literata*. Starost je proveo u planinama gdje se posvetio glazbi, poeziji, pisanju i slikanju. Najviše djela je naslikao iza sedamdesetog rođendana. Umro je u dobi od osamdeset i šest godina te je iza sebe ostavio skoro jednu stotinu slika, ali nažalost samo je nekolicina opstala do danas. Najpoznatija slika je "Dwelling in the Fuchun Mountains" koju je naslikao 1350.

Slika 2: Huang Gongwang, "Dwelling in the Fuchun Mountains", 1350.

SHEN ZHOU

Shen je kineski umjetnik rođen 1427. godine u Xiangchengu na jugu provincije Jiangsu tijekom vladavine dinastije Ming. Obitelj mu je bila imućna te nikada nije radio službeni posao, već je uživao dugačak život koji je izučavao poeziju, slikarstvo i kaligrafiju. Smatra se jednim od četiri majstora dinastije Ming. Njegove slike sadrže dozu samopouzdanja, mirnoće i suptilne topline. Doprinio je kineskom slikarstvu otvaranjem nove škole u Suzhou nazvana "Wu" škola u kojoj je zauvijek ovjekovječeno slobodno izražavanje umjetnika. Uzori su mu bili Yuan slikari, do četrdesete godine Wang Meng, te Huang Gongweng i Wu Zhen poslije četrdesete godine. Iako najpoznatiji po slikanju pejzaža, motivi su mu bili i cvijeće, voće, povrće i životinje koje slikao monokromatski tušem. Bio je među prvim *literatima* koji je počeo slikati cvijeće te je tako pokrenuo novu tradiciju. Jedan od velikih kineskih umjetnika umro je 1509. godine u osamdeset drugoj godini života te za sobom ostavio pregršt umjetničkih djela koja su bila inspiracija daljnjim naraštajima umjetnika.

Slika 3: Shen Zhou, "Poet on a Mountaintop", 1500.

WEN ZHENGMING

Wen je kineski umjetnik rođen 1470. godine u Suzhou u provinciji Jiangsu. Odrastao je u imućnoj i tradicionalnoj obitelji, po prirodi osjetljiv i povučen. Počeo je stvarati tek u dobi od pedeset i tri godine jer nije bio primljen na poziciju državnog službenika. Bavio se slikarstvom i kaligrafijom te se smatra jednim od najvećih umjetnika dinastije Ming. Bio je najvažniji učenik Shen Zhoua te su se smatrali najvažnijim figurama "Wu" škole. Divio se *literatima* Yuan dinastije i *literatima* iz perioda Pet dinastija. Nije pratio niti jedan stil, slikao je od detaljnog do slobodnog. Talentiran i za boju i tuš, najviše se slikao pejzaže te nekada ptice i cvijeće. Umro je 1559. godine u osamdeset devetoj godini života.

Slika 4: Wen Zhengming, "Peach Blossom Spring", 16.st.

4. OSOBNA INSPIRACIJA

Kinesko tradicionalno *shui mo* slikarstvo potiče motivaciju kako koncepcijom, tako i tehničkom izvedbom. Ekspresionistički potezi koji uključuju lazurne poteze svijetlih tonova ili guste poteze prepune pigmenta, blijede izmaglice ploha ili pak vidljivi potezi kista koji gotovo da ostavljaju teksturu na papiru odaju dojam istovremene dinamike i mirnoće rada. Različitim tonovima i potezima odaje se dojam dubine prostora i atmosfere istog.

Jedna od najcjenjenijih formi kineske umjetnosti koja odiše tradicijom se i dan danas izučava i jednako cijeni. Interpretacije i stilske sličnosti javljaju se u svim oblicima i poljima umjetnosti, te pruža nepresušan izvor inspiracije. Na koji način povezati kinesku tradiciju i modu?

Osobni uzor pronalazim u kineskoj dizajnerici Guo Pei. U skladu s osobnim aspiracijama u kostimografiji, Guo Pei odličan je primjer dizajnera koji spaja *haute couture* i kinesku tradiciju u obliku ručnog veza. Osim što inspiraciju vuče i iz ostali svjetskih kultura, njene kreacije gotovo uvijek izgledaju kao kostimi te su često na rubu nosivosti.

Kao što su *literati* vodili život umjetnika kao način vlastitog izražavanja, tako Guo ne stvara modu u službu nosivosti i iskoristivosti, već u službu stvaranja i vlastitog kreativnog izražavanja.

5. GUO PEI

5.1. BIOGRAFIJA

Guo Pei kineska je modna dizajnerica. Smatra se jednom od najvećih i najpoznatijih kineskih *haute couture* dizajnera. Više od dvadeset godina odijeva javne osobe, ugledne dame te društvenu i političku elitu kojima otvara vrata svog *ateliera* kada se žele istaknuti svojim izgledom među masama uzvanika na raznim događanjima.

Rođena u Pekingu 1967. godine, šivati je počela već s dvije godine uz majku, odgajateljicu u vrtiću, pomažući joj izrađivati zimsku odjeću za obitelj čime je razvila svoju ljubav prema šivanju. Tijekom odrastanja Guo je bila okružena odijelima strogih linija komunističkog režima kakva je nosio diktator Mao Ce-tung, koja su bila jedina prihvatljiva forma odijevanja u Kini. Sama je morala naučiti sve vještine koje danas posjeduje, kao što je na primjer vez, jer se u tadašnjoj Kini nije cijenila takva vještina.

Roditelji Guo Pei bili su članovi komunističke partije. Iako je njen otac danas pun potpore za njezin rad, kada je bila mlada to nije bio slučaj. Bacao je njezine skice i radove pod tvrdnjom da neće naći posao u modnoj industriji te da bi trebala učiti i naći pošten posao od kojeg će moći živjeti.

Guo je sa samo petnaest godina upisala i bila dio prve škole za dizajn u Pekingu, *Beijing Second Light Industry School*, gdje bila jedna od dvadeset i šest primljenih polaznika od pet stotina prijavljenih. Maturirala je 1986., u vrijeme kada se ekonomija počela širiti zbog novih reformi pod vodstvom Deng Xiaopinga. Posao je pronašla kao dizajnerica u jednoj od prvih privatnih kineskih tvornica za proizvodnju odjeće, Tianma-i. Modno tržište se počelo širiti te je tvornica proizvodila i do 50,000 primjeraka jednog dizajna. Jedan od najpopularnijih dizajna koje je Guo osmislila je bio jarko obojeni zimski kaput koji je, iako izgledao kao uniforma časne sestre, bio jako popularan zbog inovativnosti.

Peina želja da stvara skupe i nenosive, ali haljine koje oduzimaju dah, oduvijek su bila njena strast, ali nekolicina je tu strast prihvaćala na početku njene karijere. 1997. godine Guo daje otkaz u tvornici kako bi započela svoj posao te je otvorila modnu marku i *atelier* pod istim nazivom, *Rose Studio*. Kuća je to visoke mode smještena u industrijskoj zoni sjevernog dijela Pekinga u sklopu kojeg se nalaze *showroom* i prostor za izradu odjeće u kojem Guo danas zapošljava oko pet stotina radnika. Tek nekoliko

godina kasnije, kada je upoznala svoga muža i partnera Cao Bao Jiea, kojeg svi znaju kao Jack, shvatila da nije samo krojačica nego i "couturer". Jack je bio trgovac tekstilom koji je upoznao Guo s europskim materijalima i vezom.

Uz to što je Pei imala problema s pronalaskom nekoga tko bi nju naučio kako izrađivati takvu vrstu odjeće, tako je imala problema i s pronalaskom vještih rukotvoraca koji bi radili u *Rose Studiu*. "Bilo je nemoguće pronaći ikoga tko zna vesti jer je tijekom kulturne revolucije u Kini bilo smatrano da je umijeće veza jako loša vještina za posjedovati te ju nitko nije niti učio niti podučavao, to je bila skoro pa izgubljena vještina."¹ Guo je čula da vezari koji su radili za kraljevsku obitelj i dalje žive u provinciji Hubei na selu te je tamo i otputovala, te doslovno kucala na vrata svake kuće koje su na prozoru imale vezene zavjese. Sada trenutno zapošljava više od tri stotine vezara u *Rose Studiu*, od kojih je mnoge podučavala sama.

Tijekom ranih 2000-ih godina, Guo je reputacija rasla te je bila zaslužna za haljinu koju je nosila pjevačica Song Zuying tijekom dueta s opernim pjevačem Plácidom Domingom na ceremoniji zatvaranja Olimpijskih igara u Pekingu. Za haljinu Song Zuying bilo je potrebno dva tjedna rada te dvije stotine tisuća Swarovski kristala ručno šivanih na haljinu. U to doba je radila i unaprjeđivala svoje vještine koje su bile potrebne da poboljša svoj kićeni dizajn. Obrtnike i zanatlije je tražila po cijeloj Kini i osobno je nadgledale one koji su trebali dodatno učiti tradicionalni kineski vez koji je gotovo izumro za vrijeme komunističke Kine, a koji je Guo počela cijeniti prvim putom u Europu. U muzejima Francuske i Ujedinjenog Kraljevstva vidjela je starinske kineske artefakte koje nikada nije vidjela u svojoj domovini što ju je dodatno inspiriralo i impresioniralo.

Uz motive koje je vukla iz kineske kulture, njezine ženstvene kreacije kao da nisu s ovoga svijeta. Inspiraciju je pronašla u bajkama, gotičkoj fantaziji pa i vojnoj povijesti. Zlatna haljina izložena u Metropolitan muzeju 2015. godine, bila je inspirirana vojnom uniformom Napoleona Bonaparte. Guo je tada izjavila da ju je dotaknula činjenica da je takav veliki vojskovođa nosio takvu odjeću, čak i ako bi to značilo da će biti ubijen u na bojištu svaki tren. Guo tu haljinu smatra prekretnicom u modernom kineskom *haute couture*-u.² Haljina je završena 2005. godine nakon pedeset tisuća sati ručnog veza koristeći konac od pravoga zlata.

Slika 5: haljina "*Magnificent Gold*", sa izložbe u muzeju Metropolitan

Kolekcija "Tisuću i dvije noći" debitirala je u Studenom 2009. godine. Tema kolekcije bila je emocija žene. Očigledno je inspirirana vrlo starom arapskom bajkom "*1001 noć*". Američki model, Carmen Dell'Orefice pojavila se na modnoj pisti u haljini obrubljenoj bijelim krznom s čak četiri asistenta kako bi joj pomogli nositi tešku haljinu. Kada su Carmen kasnije upitali kako se osjećala, odgovorila je da je to kao da ju pitate kako bi se osjećala vezano uz Zeffirellia te je sporedila Guo s engleskim *haute couture* dizajnerom Charles Jamesom.³

¹Chantal Fernandez; HOW GUO PEI CREATED A COUTURE BUSINESS IN CHINA AGAINST ALL ODDS; <https://fashionista.com/2016/09/guo-pei-china-paris-couture-rose-studio>, od 28.09.2016.

² Abigail Haworth; China's Queen Of Couture; <https://www.forbes.com/sites/forbesasia/2015/12/03/chinas-queen-of-couture/#54ecd3d173bb>, Prosinac 2015.

³Cathy Horyn; Year of thhe Couturiere; <https://tmagazine.blogs.nytimes.com/2010/12/01/year-of-the-couturiere/>, 01.12.2010.

Slika 6: haljina iz kolekcije *"Tisuću i dvije noći"* koju nosi Carmen Dell'Orefice

Nedugo nakon te revije, Nicola Formichetti, koja pomaže Lady Gagi oko odijevanja kontaktirala je Guo kako bi posudila odjeću. Ovo je bio sigurni dobitak. Mislite li na pjevačicu ili dizajnericu, obje dijele viziju žene ratnice. Nema ništa delikatno na dvadeset kilograma teškoj haljini optočenoj kristalima, kao što je Lady Gaga to otkrila kada su četiri od pet haljina, i cipele na platformu, stigle u Los Angeles. Sve su bile zapakirane u srebrne kutije, sve ih je probala, ali se nije mogla kretati u njima te ih zato nije mogla nositi na pozornici.

2014. godine Guo je bila zadužena za osmišljavanje kostima za kineski film *"The Monkey King"*, čiji su odjel za šminku i kostim kasnije bili nominirani za filmsku nagradu *Hong Kong Film Award*, ali je film izgubio, a nagradu je osvojio film *"The Golden Era"*.

2015. godina bila je prekretnica u karijeri Guo Pei kada je barbadoška pjevačica Rihanna odabrala nositi upravo njenu haljinu na Met Galu koja prethodi otvorenju izložbe u Metropolitan muzeju. 2015. godine tema izložbe je bila *"China: Through the Looking Glass"* te su se na izložbi pojavile i haljine Guo Pei. Nakon što je haljina postala viralan hit i inspiracija za mnoge šaljive slike jer su neki smatrali da haljina liči na omlet ili pizzu, Guo je postala poznata i sve prihvaćenija u zapadnom svijetu jer je haljina zapela za oko i van svijeta mode.

Iste godine, u Srpnju, održala je samostalnu izložbu u Parizu nakon čega je rasprodala kolekciju šminke u suradnji s kozmetičkim mogulom M.A.C.-om. Kasnije iste godine postala je gostujući član "*Chambre Syndicale de la Haute Couture*" u Parizu, ali pod uvjetom da u Parizu otvori butik te je tako postala prvi azijski dizajner, rođen i odrastao u Aziji, koji je imao takvu čast te je Frank Cintamani, predsjednik "*Asian Couture Federation*", čije je sjedište u Singapuru, opisao taj događaj kao "povijesni trenutak za azijsku kulturu".⁴

⁴ Abigail Haworth; China's Queen Of Couture;

<https://www.forbes.com/sites/forbesasia/2015/12/03/chinas-queen-of-couture/#54ecd3d173bb>, Prosinac

2015.

5.2.MET GALA

Metropolitan muzej i modni časopis *Vogue* u suradnji organiziraju godišnju izložbu, svake godine na drugu temu. Otvorenje izložbe popraćeno je najvećim modnim događajem godine *Met Galom*, nazvanim i modnim "Oscarom", koja se održava prvog ponedjeljka u mjesecu Svibnju. Samo odabrano elitno društvo; najutjecajniji ljudi modnog svijeta, dizajneri i njihove muze, modeli i pjevači, glumci i redatelji pozvani su da sudjeluju na *Met Gali*. Najveći modni događaj godine zapravo je pokrenut za prikupljanje novca za "*The Costume Institute*" u sklopu Metropolitan muzeja. Od uzvanika Met Gale očekuje se da dođu odjeveni u skladu sa temom koja je odabrana unaprijed te da u najvećem sjaju zablistaju na crvenom tepihu.

Tema 2015. godine je bila "*China: Through the Looking Glass*" na čijoj izložbi su bile izložene dvije haljine Guo Pei. Trenutak koji je zabilježen kao prekretnica njene karijere bio je izlazak Rihanne na crveni tepih. Barbadoška pjevačica koja svake godine oduševi izborom toaleta isto je ponovila i 2015. godine odabravši žutu haljinu Guo Pei. Haljina je obrubljena žutim lisičjim krznom, teška dvadeset i pet kilograma, ručno rađena preko dvije godine. Preko pedeset tisuća sati bilo je potrebno za izradu veza sa srebrnim cvijećem te veoma dugačkim šlepom. Rihanna je u haljini Guo Pei zapela za oko svima; bili u modnom svijetu ili bili promatrači sa strane. Kao najbolje obučen gost krasila je i naslovnicu *Vogue*-a čije je izdanje bilo posvećeno *Met Gali*. Ovakva medijska eksponiranost i pažnja osigurala je Guo Pei slavu i u zapadnom svijetu.

Slika 7: haljina Guo Pei, "Blue and Porcelain", na izložbi u muzeju Metropolitan

Guo je *couture* radila preko dvadeset godina u Kini prije nego što ju je Rihanna proslavila u cijelom svijetu. Haljinu nije radila posebno za Rihannu već je haljina dio kolekcije iz 2010. godine uz koju dolaze cipele i korzet koje je pjevačica odbila nositi. Stajala je u studiju tri godine prije nego što je Rihannin tim naišao na nju tražeći kineske *haute couture* dizajnere. Kada je Rihanna nazvala Guoinog muža da želi posuditi haljinu, Guo nije znala tko je ona. Ono što ju je zabrinjavalo je nesigurnost da li će Rihanna znati nositi haljinu ili će haljina nositi nju, jer za takvu haljinu treba imati veliko samopouzdanje i karakter. Zabrinjavalo ju je s razlogom jer je na reviji 2010. godine model jedva došao do pola piste zbog težine haljine te su morali ugaziti svjetla kako bi skinula sa sebe haljinu i što brže otišla s piste. Haljinu nitko nije nosio od iste revije sve do 2015. godine. Guo je bila jako zadovoljna kako Rihanna nosi haljinu jer ju je nosila onako kako je to Guo i zamišljala, s kraljevskim samopouzdanjem.

Slika 8: Rihanna u haljini Guo Pei na *Met Gali*

Slika 9: Rihanna u haljini Guo Pei na *Met Gali*

6. SHUI MO SLIKARSTVO I GUO PEI KAO MOTIVI ZA IZRADU LIKOVNIH RADOVA

Guo Pei istaknuta je kineska dizajnerica čiji rad nadilazi granice realnosti. Inspirirana je kineskom tradicijom koju provlači kroz vlastiti dizajn te je na taj način održava prisutnom u suvremeno doba. Dizajnira odjeću za snažne žene koje odišu samopouzdanjem. Upravo iz tih razloga motiv likovnih radova prikazuje žensko utjelovljenje *literata*, koji u prošlosti nisu postojali.

Žene *literati* zamišljeni su i prikazani kao obrazovane intelektualke u raskošnim haljinama koje svoje slobodno vrijeme koriste za interese i radnje kojima su *literati* u prošlosti posvetili svoj život. Ti interesi sastoje se od slikanja, pisanja i uživanja u prirodi te su u radove ukomponirani motivi koji su poticali literate na rad, kao što su priroda, ptice, bambus i cvijeće. U duhu umjetnosti, literata radovi su izvedeni kistom i crnim tušem slobodnijim pokretima rukom kombinirajući tamnije i svjetlije tonove kako bi sjene i dubina prostora bili naglašeni.

7. ZAKLJUČAK

Proučavajući različite dijelove povijesti umjetnosti Zapada i Istoka, točnije ekspresionizma i *Shui mo* slikarstva, dolazimo do zaključka kako je bitno istaknuti vlastiti izričaj u stvaralaštvu. Ono što umjetnik na osobnoj razini preferira, osjeća i izražava lako je razumjeti i poistovjetiti se s istim. Takva umjetnost pronalazi put do pojedinaca i dotiče ih na mnogo osobnijoj razini.

Današnji umjetnici i stvaraoci u sve češćim slučajevima inspiraciju pronalaze u svojim prethodnicima i njihovom radu te tradicijama svojih ili tuđih zemalja, kultura i vještina. Jedna od njih, kineska modna dizajnerica Guo Pei, savršen je primjer suvremenog umjetnika i kreatora koji s lakoćom stvara remek djela modnog dizajna, pronalazeći inspiraciju u kulturama i stilovima cijelog svijeta te stvarajući gotovo kostimografske raskošne kreacije. Iako teško nosive, njene kreacije nastaju iz gotovo jednakog poriva koji su *literati* izražavali u svom stvaralaštvu; ljepoti osobnog izražaja. U svom radu odaje počast gotovo zanemarenoj kineskoj vještini ručnog veza, oživljavajući i održavajući tradiciju svoje zemlje. Spajajući moderne i tradicionalne materijale i načine izrade, ona predstavlja veoma bitan primjer kulturno osviještenih kreatora novijih generacija.

Tema je ovo koja se može projicirati i obraditi na još mnogo primjera, kako iz modnog dizajna, tako i iz ostalih polja umjetnosti, no i na ovom lako možemo uočiti najbitniji zaključak; u tradiciji se krije nepresušan izvor inspiracije za stvaranje i interpretiranje.

Isto tako sam i ja za vlastiti rad dobila inspiraciju u stilu tradicionalnog *shui mo* slikarstva prikazati suvremene modne kreacije Guo Pei na ženskim verzijama učenih literata. Htjela sam prikazati snažnu i pametnu ženu, za koju Guo kreira, jer žene u ono doba nisu bile školovane. U nekim dijelovima svijeta i Kine nisu niti danas. Ovim radom sam htjela podići žensku snagu na višu razinu kako bi znale da mogu više makar im njihovo okruženje to ne omogućava te da se podignu same kada ih okolina sputava. Tako se i Guo borila u uvjetima koji joj nisu dozvoljavali da slijedi svoju ljubav, a to je moda, te je uspjela postati jedna od najvećih dizajnerica u Kini i svijetu.

8. IZVORI

1. <http://www.guo-pei.fr/bio/>, 20.07.2018.
2. Abigail Haworth, China's Queen Of Couture;
<https://www.forbes.com/sites/forbesasia/2015/12/03/chinas-queen-of-couture/#54ecd3d173bb>, Prosinac 2015.
3. <http://guopei.cn/En/article/id/118>, 20.07.2018.
4. Cathy Horyn, Year of he Couturier; <https://tmagazine.blogs.nytimes.com/2010/12/01/year-of-the-couturiere/>, 01.12.2010.
5. The Majesty of Couture: Guo Pei's Spectacular Collection in Paris;
<http://www.designartmagazine.com/2016/07/guo-pei-in-paris.html>, 26.07.2016.
6. Bre Graham, Guo Pei: the Chinese designer who made Rihanna's omelette dress;
<https://www.theguardian.com/fashion/2017/oct/18/guo-pei-chinese-designer-who-made-rihanna-omelette-dress>, 18.10.2017.
7. Cheryl Wischhover, CHINESE COUTURIER GUO PEI REVEALS HOW RIHANNA ENDED UP WEARING HER GOWN TO THE MET GALA;
<https://fashionista.com/2015/05/guo-pei-rihanna-met-ball-dress-interview>, 05.05.2015.
8. CHINESE LITERATI AND SCHOLAR-ARTIST-POETS;
<http://factsanddetails.com/china/cat2/4sub9/entry-5384.html>
9. The Editors of Encyclopedia Britannica, Shen Zhou,
<https://www.britannica.com/biography/Shen-Zhou>, 26.07.2018.
10. The Editors of Encyclopedia Britannica, Wu school;
<https://www.britannica.com/art/Wu-school>, 17.08.2018.
11. The Editors of Encyclopedia Britannica, Wen Zhengming;
<https://www.britannica.com/biography/Wen-Zhengming#ref186789>, 17.08.2018.
12. The role of poetry in Chinese painting, <https://www.christies.com/features/The-role-of-poetry-in-Chinese-painting-7941-1.aspx>, 25.11.2018.

13. Brandy Leigh, HUANG GONGWENG;
<http://www.arthistoryarchive.com/arthistory/asian/Huang-Gongwang.html>, 2008.
14. The five best representatives of Chinese literati in history; <http://story321.com/the-five-best-representatives-of-chinese-literati-in-history/>, 09.11.2017.
15. Shen Zhou; <http://www.comuseum.com/painting/masters/shen-zhou/>, 15.08.2018.